

PRÍSLUŠNÍCI A PRÍSLUŠNÍČKY MENŠÍN MAJÚ PRÁVO NA ROZHODOVANIE A URČOVANIE SVOJEJ NÁRODNOSTI

(Bratislava, 4. februára) Verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová** nesúhlasí so znením právnej úpravy odstraňujúcej možnosť uviesť aj ďalšiu národnosť pri sčítaní obyvateľstva. Mohla by byť podľa nej v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. Zároveň pre odstránenie možnosti ďalšej národnosti pri sčítaní obyvateľstva podľa nej nie sú relevantné dôvody. [Poslala preto do medzirezortného pripomienkového konania zásadnú pripomienku, v ktorej poukázala na možnú protiústavnosť navrhovanej zmeny právnej úpravy.](#)

„Považujem za neakceptovateľné, aby národnostným menšinám nebolo umožnené komplexne identifikovať svoju identitu v rámci sčítania obyvateľstva. Navrhovaná úprava by ich dostávala do situácie, v ktorej by boli nútení vybrať si z jazykových dôvodov národnosť, s ktorou sa kultúrne a tradíciami neidentifikujú, prípadne by ich nútila označiť sa za členov a členky len jednej národnosti, i keď sa považujú za rovnocenných členov a členky viacerých národností. Zároveň by úprava mohla pokriviť reálny obraz o zložení obyvateľstva,“ uviedla verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

NESÚLAD S ÚSTAVOU A MEDZINÁRODNÝMI DOHOVORMI

Ombudsmanka upozornila, že podľa ústavy je každý oprávnený slobodne rozhodovať o svojej národnosti, pričom sa zakazuje akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania či akékoľvek spôsoby nátlaku vedúce k odnáródňovaniu.

Práve **sčítanie obyvateľstva je jednou z možností, ako môžu príslušníci a príslušníčky národnostných menšín realizovať svoje právo na sebaurčenie, resp. identifikovanie sa s národnostnou menšinou.** Toto identifikovanie sa nie je samoučelné, ale na základe neho a informácií o rozvrstvení a početnosti národnostných menšín môže štát efektívne určovať stratégie a programy zamerané na zlepšenie života národnostných menšín a udržiavania ich kultúry a tradícií. Osobitne sú s identifikovaním menšín v sčítaní obyvateľstva spojené ich jazykové práva podľa zákona o jazyku národnostných menšín.

Priznanie sa k svojej (len jednej) národnostnej identite viedlo aj v minulosti k negatívnym konkvenciám pre menšiny vo vzťahu k možnosti používať preferovaný jazyk. Príkladom sú príslušníci a príslušníčky rómskej národnostnej menšiny žijúci v južných oblastiach Slovenska. Prístup k možnosti využívať v úradnom styku maďarský jazyk (v dôsledku nastavenia zákona o jazyku národnostných menšín), ktorý je pre nich napriek ich národnosti materinským a často jediným ovládaným jazykom, predstavoval nepriamy nátlak na ich neprihlásenie sa k rómskej menšine, respektíve na ich prihlásenie sa k dominantnej menšine na juhu Slovenskej republiky, k maďarskej menšine.

Takýto stav je v rozpore Ústavou a Rámcovým dohovorom na ochranu národnostných menšín.

NEODÔVODNENOSŤ ZMENY

V predkladanom odôvodnení zmeny úpravy nie sú predložené žiadne relevantné dôvody pre takýto zásah do opatrenia a spôsobu sčítania obyvateľstva, a to ešte v tak krátkom čase pred jeho vykonaním.